תורה אור

אסור צונן לתוך צונן דברי הכל מותר חם לתוך צונן וצונן לתוך חם רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר תתאה גבר תנן נטף מרוטבו על החרס וחזר אליו יטול את מקומו קא סלקא דעתך בחרס צוננת בשלמא לרב דאמר עילאה גבר משום הכי יטול את מקומו דאזל רוטב מרתח ליה לחרס והדר חרס מרתח ליה לרוטב וכי הדר רוטב אפסח קא מטוי פסח מחמת חמימותא דחרס ורחמנא אמר °צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר אלא לשמואל דאמר תתאה גבר חרס כיון דצונן הוא אקורי מיקר ליה לרוטב אמאי יטול את מקומו כדאמר רבי ירמיה אמר שמואל בסולת רותחת הכא נמי בחרס רותח תנן נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו קא סלקא דעתך בסולת צוננת בשלמא לרב דאמר עילאה גבר משום הכי יקמוץ את מקומו דמרתח לה לסולת דהדר הודרניה והדרא סולת ומרתחא ליה לדידיה וקא מטוי רוטב מחמת חמימותא דסולת ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר אלא לשמואל דאמר תתאה גבר סולת כיון דצוננת היא אקורי קא מיקר ליה למה לי יקמוץ את מקומו (תסגי ליה ביטול את מקומו) א"ר ירמיה אמר שמואל בסולת רותחת תנן סכו בשמן של תרומה אם חבורת כהנים יאכלו אם של ישראל אם חי הוא ידיחנו אם צלי הוא יקלוף את החיצון בשלמא לרב דאמר עילאה גבר אמטו להכי סגי ליה בקליפה משום דעילאה צונן הוא אלא לשמואל דאמר תתאה גבר כיון דחם הוא מבלע בלע אמאי סגי ליה בקליפה ניתסר לגמרי שאני סיכה דמשהו בעלמא הוא דעבידא תניא כוותיה דשמואל *[א]חם לתוך חם אסור וכן צונן שנתן לתוך חם אסור חם לתוך צונן וצונן לתוך צונן מדיח חם לתוך צונן מדיח כיון דחם הוא אדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא קליפה מיהא ניבעי אלא אימא [ב]חם לתוך צונן קולף צונן לתוך צונן מדיח תניא אידך בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח וכן צונן שנפל לתוך חם אסור חם לתוך צונן וצונן לתוך צונן מדיח חם לתוך צונן מדיח כיון דחם הוא אדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא קליפה מיהא ניבעי אלא אימא חם לתוך צונן קולף צונן לתוך צונן מדיח אמר מר צונן לתוך צונן מדיח אמר רב הונא לא שנו אלא שלא מלחו אבל מלחו אסור *דאמר שמואל [ג]מליח הרי הוא כרותח כבוש הרי הוא כמבושל אמר רבא הא דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח (וכו') [ד]לא אמרן אלא שלא נאכל מחמת מלחו אבל נאכל מחמת מלחו לא *ההוא בר גוזלא דנפל לכדא דכמכא שרייא רב חיננא בריה *דרבא מפשרוניא אמר רבא מאן חכים למישרא מילתא כי הא אי לאו רב חיננא בריה *דרבא מפשרוניא דגברא רבה הוא אמר לך כי אמר שמואל מליח הרי הוא כרותח שאין נאכל מחמת מלחו האי נאכל מחמת מלחו [ה]והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה ולא אמרן אלא דלית ביה פילי אבל אית ביה פילי אסור ואי מתובל בתבלי אסור אמר רב

בשר

אסור · דבלע היתר מאיסור: **עילאה גבר** · העליון נוצח הלכך חם לתוך צונן אסור שהעליון מחממו לתחתון והרי שניהן חמין ובלעי מהדדי וצונן לתוך חם מותר שהעליון מצננו לתחתון ולא בלעי: **ושמואל אמר תתאה גבר** · הלכך חם לתוך צונן מותר וצונן לתוך חם אסור ואף על גב *דהילכתא כרב באיסורי בהא הילכתא כשמואל דהא תניא ברייתא כוותיה כדלקמן: **והדר חרס ומחמם ליה לרוטב** · דהוי צלי מחמת דבר אחר: **אקורי מיקר ליה** · ולמאי יטול את מקומו ולא גרסינן בקולף את מקומו סגיא: **לסולת דהדר הודרניה** · לסולת אשר סביבותיו: **הדר הודרניה** · לשון סחור סחור (א) ליה: **ולמאי יקמוץ** · והכא נמי לא גרס ביטול את מקומו סגיא: **[צונן הוא]** · דאקורי קא מיקר ליה וקליפה מיהא בעיא דאפילו צונן גמור הוא הפסח מאחר שנצלה ויבש שאי אפשר דלא עייל ביה סיכת השמן פורתא: **וצונן לתוך חם אסור** · אלמא תתאה גבר: **עד דמיקר ליה** · קודם שיצטנן בלע כל דהו: **ככותח** · בחומץ: **הרי הוא כמבושל** · ואם כבשו איסור והתר יחד (ב) כולן אסורין: **שאין נאכל מחמת מלחו** · שהמליחו הרבה עד שמקדיח טעמו מחמת מלחו קאמר ואינו ראוי לאוכלו אלא אם כן הדיחו מדיחו והאי אין נאכל לאו לגמרי קאמר שאין שום אדם יכול לאוכלו אלא כיון שנתקלקל טעמו אינו נאכל מחמת מלחו קרי ליה ואסור: **כמכא** · כותח ואית ביה נסיובי דחלבא: **מפשרוניא** · מקום: **ולא אמרן** · דלגי בקליפה סגי ליה אלא דלית ליה פילי קרבכ"ם: **ואי מיתבל** · בר גוזלא בתבלי אסור דתבלי מרככי ליה ומיילי ובלעי לכותחא ובר גוזלא צונן הוה כדמפרש:

בשר

תנן נטף מרוטבו על החרס כו' · מרישא דקתני נגע בחרסו של תנור יקלוף את מקומו ליכא לאקשויי אפי' למאי דס"ד בחרס צונן דכ"ע מודו דתתאה בלע כדי קליפה וה"ה לאחר שהוחם מעט מבשל בפסח כדי קליפה אי נמי כיון דקתני נגע אין להוכיח אם נגע מלמעלה או מלמטה אבל הכא דקתני נטף משמע למטה אי נמי חרסו של תנור ודאי חם הוא אבל סיפא דקתני על החרס קס"ד בחרס צונן ולא נהירא דמדקתני חרס משמע דבחרס תנור מיירי:

בשלמא למאן דאמר עילאה גבר להכי יטול את מקומו · וא"ת למאן דאמר עילאה גבר למה הפסח אינו נאסר מחמת השפוד ויהיה צריך ליטול את מקומו סביב השפוד ואומר ר"י דאין שפוד של עץ קולט חום כל כך כמו חרס וסולת אי נמי מבפנים אינו רותח כבחוץ כרוב ספרים ובפירוש ר"ח גרס וכי הדר רוטב אפסח מיטוי פסח מחמת חמימות החרס כו' וקשה דתיפוק ליה שרוטב איסור נבלע בפסח ונראה דהא דקאמר ומיטוי פסח ארוטב קאי מדקאמר מחמת חרס דאי אפסח קאי הוה ליה למימר מחמת רוטב:

אלא למ"ד תתאה גבר אקורי מיקר ליה · ה"ג בכל הספרים ובפר"ח ביטול את מקומו סגי ורש"י מחקו משום דקשיא ליה כיון דאקורי מיקר מה איסורא יש ברוטב ודוחק לומר כגון שהסולת של חבורה אחרת ואסור להן הרוטב לפי שאינו מנויו ולר"ת נראה דגרס ליה שפיר דע"כ מיירי כגון שהרוטב לא יצלה כל צורכו והו"ל אברים דבצלה כל צורכו לא הוה תו מפסיל משום צלי מחמת דבר אחר וצלאו ואחר כך בישלו דאסור הייתו דוקא במים משום ריבויי' דובשל מבושל מכל מקום כדאמר בסוף כל שעה (לעיל דף מא·) אבל בדבר אחר לא ותדע דהכי הוא דבע"א היה אסור לחתוך בסכין פסח בעוד שהוא חם דמחמם ליה לסכין ומחמם לדידיה והוה ליה צלי מחמת דבר אחר אלא בצלה כל צורכו לא מיפסיל משום הכי וא"ת מ"מ למה נאסור הסולת משום זה יאפו אותו ויצלה נמי הרוטב וי"ל דלא הוי צלי מחמת דבר אחר שהרי על ידי חמימות הסולת הוא נצלה ומיהו לפי זה לא הוה צריך לעיל לאסוקי והדר סולת ומרתח ליה לרוטב דמה צריך לאסוקי איסור ברוטב משום צלי מחמת דבר אחר כיון דלית ביה איסור לא ואור"ת דניחא ליה לאסוקי כל איסור שיכול לומר אבל לעיל גבי נטף מרוטבו על החרס לא גרס ביקלוף את מקומו סגי שהרי יכול ללגותו עם הרוטב ובפי' ר"ח ליתיה:

משום הכי סגי ליה בקליפה · וכגון שסכו אחר שצלאו ולא נסתפג בתנור אחר סיכה כלל שאם לא כן ע"י רתיחת התנור היה נבלע אפי' למאן דאמר עילאה גבר:

תניא אידך בשר רותח כו' · תימה הא תו למה לי להביאה ואומר ר"ת דקמ"ל דאפילו חלב שרי דאע"ג דחם לתוך צונן בעי קליפה בדבר שיכול לעשות קליפה בדבר דלא שייך קליפה כמו בחלב מותר מדלא קתני איסורא גבי חלב כדקתני קליפה גבי בשר וריב"א חולק בזה ומצריך ששים כדי קליפה:

הש"ס

[בכורות מט:]

שמות יב

[illegible]

[תוספתא חולין פ"ח]

חולין לז: קיא: קיב. קיג.

שם קיב.

נ"א רבה מפרשוניא

◆◆◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לסולת וכו' סחור הס"ד ואח"כ מ"ה אקורי קא מיקר ליה ולמאי יקמוץ: (ב) ד"ה הרי הוא וכו' כולן אסור הס"ד:

נר מצוה

כא א ב מיי' פ"ט מהל' מ"א הלכה יז סמג לאוין קמג טוש"ע יו"ד סימן לא סעיף ד וסימן קה סעיף ג:

כב ג ד מיי' שם הלכה יח סמג שם טור ש"ע יו"ד סימן לא סעיף ה:

כג ה מיי' שם הלכה יט סמג שם טור שו"ע שם סעיף ז:

◆◆◆

רבינו חננאל

צונן לתוך צונן דברי הכל מותר חם לתוך צונן וצונן לתוך חם רב אמר עילאה גבר ושמואל אמר תתאה גבר. תנן נטף מרוטבו על החרס וחזר יטול את מקומו קס"ד בחרס צוננת בשלמא לרב דאמר עילאה גבר כיון דרוטב חם הוא בעידנא דנטף על החרס והוא צונן ארתחיה לחרס ונעשו חם וחם והדר חרס אחים ליה רוטב וכי הדר רוטב אבשרא דפסח אשתכח דפסח קא מטוי מחמת חמימות דחרס והו"ל צלי מחמת דבר אחר ורחמנא אמר צלי אש ולא צלי מחמת דבר אחר אלא לשמואל דאמר תתאי גבר כיון דחרס צונן הוא אקוריה קא מיקיר ליה לרוטב אמאי תנינן יטול את מקומו ומשני בחרס רותחת היא מתני' והוא חם לתוך חם: תנן נטף מרוטבו על הסלת יקמוץ את מקומו קס"ד בסלת צוננת וכו' עד לשמואל ביטול את מקומו סגי אמאי יקמוץ ושני ר' ירמיה בסלת רותחת: ת"ש ממתני' סכו לפסח בשמן של תרומה אם חבורת כהנים יאכלו אם חבורת ישראל אם חי הוא ולא נצלה עדיין ידיחנו ואם צלי יקלוף את החיצון מותר אפי' לישראל בשלמא לרב כיון דשמן צונן הוא אקורי קא מיקיר ליה לפסח ובקליפה סגי אלא לשמואל כיון דפסח חם הוא מחמם ליה לשמן ונעשה חם בחם דלדברי הכל אסור אמאי תני יקלוף את החיצון ודחי שאני סיכה דמשהו עבדי וכיון שהוא מועט אינו נבלע אלא בחיצון בלבד: תניא כותיה דשמואל בשר רותח שנפל לתוך חלב רותח וכן צונן לתוך חם אסור חם לתוך צונן קולף צונן לתוך צונן מדיח והא דתני צונן לתוך חם וצונן לתוך צונן לא שנו אלא שאינו מלוח אבל מליח אסור דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח כבוש הרי הוא כמבושל והני מילי דאמר שמואל מליח הרי הוא כרותח מליח שאינו נאכל מחמת מלחו כלומר הוא מלוח הרבה אבל אם נאכל מחמת מלחו [לא] וקי"ל כשמואל דתניא כותיה ורב תנא ורבא דהוא בתרא מפרשי טעמיה